

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pén-
zek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Lang Leopold, (Erzsébettér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

M.-Vásárhely, 1875. május 15-én.

A belügyminiszternek mult számunkban érintett rendeletei a törvényhatóságokhoz az általános közóhajnak feleltek meg, s a napi sajtó teljes meglegedését nyilváníti azok fölött.

Legfontosabb ezek közül az, mely az egyesületi jog és gyakorlásáról szól.

Midőn a törvényhozás egyfelől a kereskedelmi törvény 248. §-a által azon nagyfontosságú lényegnek adott testet, hogy a kereskedelmi célokra alakult szövetkezetek is, kijelölt cikktől eltérő működést folytathassanak, az érdekelt felek, vagy a közigazgatási hatóságok megkeresésére törvényi határozat folytán fölösszlattathassanak; nem lehet félre ismerni, hogy időszerű volt közigazgatási törvényeink hiányos volta mellett a közigazgatás közegeit, az egyesületeket és egy általában minden honpolgárt azon köteleességeire kellő módon figyelmeztetni, melyek egyesületek alakulása esetében figyelembe tartandók.

Tisza Kálmán belügyminiszter kilencz főbb pontban szabályozta az egyesületi jogokat és köteleességeket.

Főkellékül kitűzte, hogy minden egyesület alapszabály tervét a kir. kormánynak illetékes törvényhatósága útján láttamozás végett fölterjessze és alapszabályait a kir. kormány láttamozásával elláttassa. Azután megállapította, hogy különböző célú egyesületek egy czim alatt külön alapszabályokkal nem alakulhatnak és így a politikai, humanisztikus, nyereszkesedési, közmívelődési és gazdasági egyesületek külön alapszabályokkal; nemzetiségiek pedig csak, mint irodalmi és közmívelődési egyesületek alakulhatnak.

Kimondatott, hogy politikai és munkás egyesületeknél tag csak magyar honpolgár lehet, sőt, hogy tudományos célú közmívelődési és irodalmi egyesületeknél, melyhez a nemzetiségi egyesületek is sorozvák, tiszteletbeli tagok idegen állam polgárai is csak úgy lehetnek, ha megválasztatásuk a kir. kormány által jóvá hagyatik; politikai és munkás egyesületeknél fiók-egyesületek alakítása meg nem engedtetik és más nemű egyesületeknél fentartatik a határozat joga. Munkás egyesületek csak az 1872. évi ipartörvény értelmében alakíthatóknak.

A nemzeti czim, idegen állam czimereinek, színeinek, vagy jelvényeinek használata nem engedtetik meg. Részvény-egyesületek kivételével községek és testületeknek, ha valamely egyesületbe, mint tagok be is léphetnek, képviselők által gyakorlandó tanácskozási és szavazási jog részükre nem engedélyeztetik. Minden egyesületi alapszabályban felveendő (tehát revízió), hogy azon esetben, ha az alapszabályokban meghatározott célú és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a kir. kormány által a mennyiben tovább működésének folytatása által az állam, vagy az egyesületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, minden egyesület

haladéktalanul felfüggesztetik és a vizsgálat eredményéhez képest megintetik, vagy fel is oszlattatik.

A belügyminiszter ezen rendeletét azzal indokolja, hogy az egyesületi jog az állampolgár legbecsesbbje lévén, a kifogás alá nem jöhető egyesülést könnyűvé akarta tenni és egyszersmind értesíteni a már létező és ezután keletkező egyesületeket a felől, hogy ő mit kíván köteles felügyeleti jogánál fogva, ezután szemelőtt tartani az egyesületek működésére nézve.

Ez irányban a belügyminisztert azon meggyőződés vezérli, hogy a polgárok egyesületi jogának biztosítása szempontjából egyedüli legcélszerűbb eljárás az, a mely szerint, míg ezen joggyakorlata teljes szabadsággal megengedtetik, addig minden visszaélés, a mely netalán ezzel üzenék, a legnagyobb törvényes szigorral fenyeztessék.

Ha fontolóra vesszük, miszerint számtalan egyesület üzött eddig büntetlenül politikai izgatató törekvésekkel egybekötött célokra, bátoritva és gyámolítva a külföldi propaganda által, állami megszilárdulásunk ellen irányzott visszaéléseket; bizalommal tekintünk a belügyminiszter intéző kezére, kinek tetters, bátor föllépését nagy megnyugvással veszi az ország, csak is az ily eljárásokban találván föl államiségünk megszilárdulásának zálogát.

Azt hisszük, hogy a törvényhatóságok nem fognak késni portos végrehajtói lenni e rendszabályoknak, s ha itt-ott még találkozónak makacsodók, nem hisszük, hogy az erélyről mindinkább minket begyőző miniszter szeme oda is elérve, az orvoslásra módot ne találja.

A tankerületi iskolatanács gyűlése május 10-kén.

(Folytatása és vége.)

Tárgyaltatott — tovább menve — Pollák Náthán kérelme egy felállítandó három osztályu magán iskola (de miféle iskola?) megnyithatása iránt; előre a kérvényben nagyszerűen előadatik a képzettségek azon sokféle ágazata, melylyel folyamodó bir, s midőn tekintnék már, hogy hol az a sokféle minősítési bizonyítvány, kisül, hogy biz azok elveszték; de hát nem tudja-e folyamodó, hogy az elvesztett bizonyítványok hivatalos úton megsemmisíthetők (visszaélések kikerülése szempontjából) és hiteles másolatban újra megszerezhetők. A fölszeretlen folyamodvány természetesen visszaútasított.

Azonban nem tehetjük, hogy itt ne figyelmeztessük komolyan a tanfelügyelő urat, miszerint erélyesen járjon el úgy a vidéken, mint különösen a városban létező és létezőtől zűgiskolák eltörlése, bezáratása és lehetlenné tétele iránt, mert azoknál veszélyesebb és mételeyesebb fészke nincs sem a tudatlanságnak, sem a germanizációnak.

Azután következett a nyárádtói volt iskolatanító: Nyágai ügye; miután kétségtelen az, hogy ő hivatalos teendőiben hanyagul és törvény ellenére járt el, hogy az iskolaszékkel, sőt magával a tanfelügyelővel szemben is magát illetlenül viselte, hogy hivatalos pénzeket, megbízás

nélkül, hűtlenül kezelt stb.; állásától, a magánjogi követelések fenntartásával, fölmentetett.

Végül a maros-vásárhelyi iskolaszék és Nagy Lajos polgári iskolai tanár közt fennforgott surlódás és mindezenre (kellemetlen ügy *) került napirendre; erről azonban legyen szabad — dacára tudósítói tisztemnek — egyesek iránti kíméletből a részleteket elhallgatni s csak a dolog lényegéből annyit följegyezni az ügyet ismerők érdekében, hogy az érdemes iskolatanács Nagy Lajos urat egészen ártatlannak és teljesen fölmentőnek találta; a határozatnak ezen egyik ága, természetesen, következtetést enged vonnunk annak másik ágára is, annyi azonban bizonyos, hogy az iskolatanács ezen határozata a tanügy-barátok és a józan közvélemény általános helyeslésével találkozott. A historiai hűség kedvéért még meg kell jegyeznünk, hogy ezen kényes ügyet a tanács tagjai a legnagyobb érdekeltséggel tárgyalták s a vélemények csaknem mind összhangzók valának.

Végül: eink szives és meleg köszönetet mond a szép számmal jelenvoltaknak a tanúsított buzgóságért és élénk érdekeltségért — s miután kinevezte volna a jegyzőkönyv-hitelesítő-bizottságot a gyűlés elnököt élénken megéljenezve oszlott szét. **)

Amicus.

Belügyek.

Az országgyűlési bizottságok nagyobbára mind elvégezték munkálataikat és azok be is terjesztettek, de ezeknek nagy része csak mint „becses anyag“ fog a jövő országgyűlés számára fennmaradni.

— A házszabályok revíziója tárgyában kiküldött bizottság betérjeszté munkálatait, melynek főbb pontjai: az összeférhetlenségi bizottság megalakítása, a naplóbírálat gyorsítása, az indítványok és interpellációk rendezése, a ház elnöke teendőinek szabatosb körülírása, a törvények teljes és pontos szövegezése iránti megállapodás.

— A reáltanodai tanterv a jövő iskola-évvél az I-től a VII-ik osztályig lép életbe; ezen tanterv szerint a francia nyelv oktatása a II-ik osztályban kezdődik és a VI-ik osztályig folytatatik; a reáliskolákban érettségi vizsgák fognak tartatni; a VII-ik osztály megnyitatik és pedig a III-ik osztálybeliek elégséges osztályzattal a IV-ikbe, a jobbakk és érettebbek az V-ikbe, a VI-ikban lévők a VII-ikbe mennek; a jövő tanév végével a VI-ik osztályból az elégséges osztályzatnak a VII-ikbe és az előhaladottabbak a VIII-ikbe mennek. Hetenként a tornán kívül az alsóbb osztályokban 28, a felsőbbekben 30 tanóra fog tartatni.

— A képviselőház május 8-iki ülésében a külföldi dohányért fizetendő engedély-illeték megváltoztatásáról, a fémjelzési törvény módosításáról, az áru- és érték-tőzsde, vidéki termény-csarnokok választott bíróságai előtt előforduló iratoktól és jogügyletektől járó bélyegilletékekről és a mult évi államkölcsön beczikkelyezéséről szóló és szentesített törvényekikkek adattak át kihirdetés végett. Azután válaszolt a miniszterelnök azon interpellációra, hogy a kormány a választásoknál ne gyakoroltasson befolyást oly irányban, miszerint gondoskodva lesz, hogy a kormány közegei a választásoknál hivatali állásukkal vissza ne éljenek. — Hasonlólag válaszolt a közlekedési miniszter is a zimonyi vasút tárgyában, miszerint el van határozva, hogy ezen vasút a Duna balpartján Péterváradon át Zimonyig a legrövidebb úton vezetessék és

*) Megjegyzendő és természetes is, hogy ezen ügy tárgyalása alatt sem Nagy Lajos, sem Kerekes Samu tagtársak a teremben jelen nem voltak.

**) Előbbi cikkünkben a tornaeszközökkel felszerelt iskolák száma 8 helyett tévedésből lett egynek szedve.

Amicus.

Mitroviczig egy kiágazás a határörvidéki vasutat kapcsolatba hozza; de a törv.-javaslat elkészítése csak az ülés-szak bezárása után lesz eszközölhető. Végül a Therezianum báltaszéki uradalmára vonatkozó határozati javaslatra nézve, miszerint ez uradalom a magyar kormány kezelése alá jusson Trefort Ágoston kultuszminiszter adott felvilágosítást, melyből kitűnt, hogy azon magyarországi és az alsó-ausztriai Zwettel, Eggenburg és Grossrussbach birtokok együtt kezeltetvén, el nem különíthetők; de intézkedés van téve, hogy Magyarországra ezután nem 30, hanem 36 alapítvány jusson és a magyar kormány az intézet vezetésére és az alapítvány kezelésére az őt megillető befolyást gyakorolhassa.

— A május 9-diki ülésben az elnök kijelentette, hogy a vallás-szabadságról szóló törvényjavaslat ki fog nyomtatni és szétosztatni; azután beadatott a felsőház által némi módosításokkal elfogadott kereskedelmi törv.-javaslat, mely napirendre tűzetett. Ezután meghatározott a keleti vasútiügyi jelentésnek a függő tárgyak elintézése utáni napirendre tűzése. Tisza Kálmán felett Bobori Károly kérdésére a rendezett tanácsú városok és a megyei kiadások közti összefüggésre nézve, hogy e bajon nem lehet addig segíteni, míg a megyei házi pénztár iránt a törvényhozás nem intézkedik; de ez a jövő országgyűlésen minél előbb meg fog történni.

Következett a főrendiház üzenetének tárgyalása az elsőfoku kir. bíróságok újjászervezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Perczel Béla igazságügyminiszter kiemelve, hogy a törv.-javaslat mind igazságszolgáltatásunk érdekeinek, mind pénzügyi állapotunknak megfelelő és az 1875-iki állam költségvetés tárgyalása alkalmával már a jelen költségvetésben 20 törv.-székre nézve a folyó évnek utolsó negyedére semmi sem lévén előirányozva; határozati javaslatot adott be, hogy a képviselőház a f. évi április 23-iki határozatához ragaszkodik és az elsőfoku kir. bíróságok újjászervezéséről szóló törvényjavaslatot szíves hozzájárulás végett újból a főrendiházhoz visszaküldeni rendeli. Mely javaslat a ház által el is fogadtatott.

— B. Wenckheim miniszterelnök, Szende honvédelmi és b. Simonyi kereskedelmi miniszterek Fiuméba utaztak, az útjából hazatérő királyt a magyar kormány részéről a magyar korona területén üdvözlölvén. A miniszterek több szentesítésre váró törvényen, nevezetesen a kereskedelmi codexen kívül magukkal vitték az országgyűlést berekesztő trónbeszédnek a miniszteri tanács által már jóváhagyott szövegét is.

— A május 10-diki ülésen legelőször végleg elfogadtatott a kereskedelmi törvény, harmadszori felolvasása május 11-ére maradt. Azután előterjesztettek az 1874. május 15-én Olaszországgal kötött konzulági egyezmény becikkelyezéséről és a népoktatási tanítók nyugdíjazásáról, valamint azok özvegyeinek és árváinak gyámolításáról szóló és ő Felsége által szentesített törvénycikkék kihirdetés végett; ezek után következtek a vasúti törv.-javaslatok, melyekről jövő számunkban tesszük meg tudósításainkat.

Maros-Vásárhely, 1875. május 13.

Tekintetes szerkesztő úr!

Becses lapjának május 12-iki számában a tankerületi május 10-én megtartott iskolatanács üléséről téves közlemény jelent meg, az iskolák taneszközökkel felszerelését illetőleg; mint hatásukat tanúsító jelenség adatott elő jelentésemben, hogy a lefolyt öt évi ciklus bevégeztével van iskolánkban 181 fekete író-, 135 fali olvasótábla, 108 térkép, 54 földgömb, természetrajzi ábrák 38, természettani eszközök 10, könyvek 5, meter mértékekre vonatkozó eszközgyűjtemény 18, tornászati eszközök 8 iskolában.

Tisztelettel kérem azért, legyen szíves irt közleményt ezzel kiigazítani. Maradok alázatos szolgálja:

Filep Albert.

Nagy-Enyed, 1875. május 10.

Tekintetes szerkesztő ur!

Van öröm Izraelben.

Zeyk Károly Alsó-Fehér főispánja fényes bevonulása, valóságos dísz ünnepélylyé varázsolta a napot; „de mindez csekélység,” nagyobb volt az öröm, midőn a közigazgatási tisztviselők bemutatása megtörtént, hogy Isten kegyelméből amnesztiát adott a főispán ur, azaz: fátyolt ígért vonni a multakra.

De nem addig van az, figyelmeztetjük a főispán urat a belügyminiszternek 22,242. számú körlevelére.

S figyelmeztetjük egyszersmind, hogy Alsó-Fehér-megye bizottsága nem akar és nem tűr olyan tisztviselőket, kiknek multjokra fátyolt kell vonni.

Azt hisszük, hogy Alsó-Fehér-megye bizottsága s annak azon tisztviselői, kiknek ezen fátyol nem szükséges, nyíltan fognak fellépni, hogy vagy ők, vagy pedig azok, kikre fátyolt kell borítani, megmaradhassanak.

Kívánjuk, hogy a méltóságos főispán ur mind hangoztassa, hogy eddigi élete nyílt könyv volt, ugy minden nyíltan, nem pedig fátyolozva történjen.

Egy bizottmányi tag.

Jogi szemle.

A kereskedelmi törv.-javaslat ismertetése.

(Folytatás.)

Azon intézkedéseket, melyek a tervezetből vették át az alapszabályokba, e törvényben kijelölt eseteken kívül közgyűléseken sem lehet módosítani. A közgyűlésről a részvényesek nevei és a részvényesek száma kijelölése mellett jegyzőkönyv vezetendő és az vagy eredetben, vagy hiteles másolatban a törvényszéknek bemutatandó. Az alapszabályok módosítását, a társaság feloszlását, vagy más társasággal egyesülését tárgyzó határozatok czégjegyzékbe bevezetés végett a törvényszéknek bejelentendők, minthogy e bevezetés és esetleg a változás esetében kihirdetés előtt e határozatok joghatálylyal nem bírnak.

Igazgatóság intézi a részvénytársulat ügyeit. Tagjai lehetnek nem részvényesek is, kinevezhetők az alapítók által is, de legfeljebb három évre és a tervezetben világosan fölemlitendő ezen kinevezés, azonban a közgyűlés által elmozdithatók a netaláni kártérítés joga épségben tartása mellett. Czégjegyzékbe bevezetés végett az igazgatóság tagjai bejelentendők és aláírásaikat hitelesíteni tartoznak; hasonló bejelentésnek vannak a változások is alája vetve. A czégjegyzés az alapszabályok szerint történik és a jogosultak a társasági czéghez aláírásaikat csatolják. A társulatot hatóságok és harmadik személyek irányában az igazgatóság képviseli és a kézbesítések akár-melyik igazgatósági taghoz intézhetők. Ha a mérlegből az alaptőke felére leszállta tűnnek ki, közgyűlést hív egybe az igazgatóság, hogy a fennállás, vagy feloszlás iránt határozat hozassék; ha pedig a társasági vagyon a tartozások kielégítésére elégtelen lenne, az a törvényszékhez csődnyitás végett bejelentendő. Az igazgatóság kötelesséi a társaságot illetik és harmadik személyek irányában az igazgatóság tagjai személyesen nem felelősek, de a társasággal szemben azon korlátok közt jár el, melyek előszabvány, és ha ezeket áthágja, tagjait egyetemleges kötelezettség terheli, ha mindjárt a törvény, vagy az alapszabályokkal ellenkező értelemben közgyűlés is hagyta volna helyben eljárását az igazgatóságnak. A megállapított igazgatósági jogkör korlátozása harmadik személy irányában joghatálylyal nem bír. Azon igazgatósági tag, ki valamely határozat, vagy intézkedés ellen tudomásvétel után tiltakozását a felügyelő-bizottságnak bejelenti, a felelősség alól felszabadul. Az igazgatósági tagok száma határozathozatalra elégtelen lévén, az igazgatóság tagjai csak a közgyűlésen mondhatnak le. Ügyek vitelével, vagy képvisellel meghatalmazottak is megbízhatók és ezekre a kereskedelmi meghatalmazottakra szóló intézkedések irányadók.

A felügyelő-bizottság legalább három tagból áll, először legfeljebb egy, azután három évre választható; tagjai a közgyűlés által kártérítési igények épségben tartása mellett elmozdithatók. Ez ellenőrzi a társaság ügyvezetését és bármikor jogosult azt megvizsgálni; megvizsgál számadási, mérleg-nyeremény-felosztási indítványokat; jelentést tesz a közgyűlésnek, mely nélkül a közgyűlés a nyeremény-felosztás felett érvényesen nem határozhat. Ha törvénybe ütköző, alapszabályellenes intézkedéseket, mulasztásokat, vagy visszaéléseket vesz észre, a közgyűlést azonnal összehíni tartozik. Ezekon kívül más teendőkkel fel nem ruházható. A felügyelő-bizottság tagjai mulasztásaikért egyetemlegesen kártérítésre kötelezettek. Az igazgatósági, vagy felügyelő-bizottsági tagok elleni keresetek megindítására a közgyűlés felhatalmazottakat nevez ki, s ha ezt nem tenné, a képviselőtről a törvényszék intézkedik. Az igazgatóság rendes könyvvezetésről gondoskodik, a felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleget és a közgyűlés eleibe terjesztendő jelentését, a közgyűlést nyolcz nappal megelőzőleg, közzé teszi és a jóváhagyás esetében azt a törvényszékhez bemutatja, melyet mindenki megtekinthet. E rendelet megtartása az említett pénzbiroság mellett kötelező.

A mérleg felállításánál előszabatik, hogy a vagyon az év utolsó napján számítandó értékben vétessék abban fel, így az árfolyammal bíró papírok értéke is; a szervezés költségei legfőlebb öt évi felosztás mellett vehetők a követelések közé fel. A társasági alaptőke és a tartalék-alap a tartozások közé sorozandó, a kétes követelések valószínű értékben a behajthatlanok lejegyezve számítandók és a cselekvő és szenvedő állapot összehasonlításából a nyereség, vagy veszteség a mérleg végén különösen kiteendő. A mérleg felállításáért az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai egyetemlegesen felelősek.

Feloszlik a részvénytársaság az idő lejártával közgyűlési határozat folytán, egyesülés és csődnyitás következtében. Ha más okok miatt oszlik fel a társaság, akkor is az alább megírt szabályok irányadók. Csőd esetét kivéve az igazgatóság által a feloszlás bejelentendő és egyúttal az illető lapokban háromszor közzé teendő, hogy a társasági hitelezők hat hó alatt követeléseiket érvényesítsék. Ez idő alatt felszámolóknak működnek, azokat az igazgatóság jelenti be, egyébiránt közkereseti társulatoknál előírt rendszabályok irányadók; az ellenőrzést itt is a felügyelő-bizottság gyakorolja. A társaság fennmaradt vagyona a részvények aránya szerint a lejárt hat havi hirdetményi határidő után felosztatik. A nem jelentkezett hitelezők követelése, ha tudva vannak, a törvényszéknek készpénzben leteendő. A függőben lévő követelések biztosítandók. A felszámolóknak minden szabályellenes fizetésért egyetemlegesen felelősek és az ügyek lebonyolítása iránt évenként kimutatásokat és végre a befejezést közzé tenni tartoznak. A könyvek tíz évig tartó megőrzéséről a törvényszék gondoskodik. Két, vagy több részvénytársulat egyesülvén meghatároztatik, hogy a beolvadó társulat vagyona mind addig külön kezelendő, míg hitelezői vagy kielégítve, vagy biztosítva nincsenek, de a kezelést az új társaság igazgatósága vezeti, kik egyetemlegesen felelősek; a beolvadás czégjegyzésbevezetés végett a törvényszéknek bejelentendő és a vagyon beolvasztása hat havi hirdetményi határidő elteltével eszközölhető. Az alaptőke leszállítása történhetik részvények visszaszerzése és megsemmisítése, részletfizetések elengedése, készpénzbeli visszafizetés és részvények névértékének leszállítása által. A mennyiben az alapszabályokban megállapított kisorsolás által nem történne-e leszállítás, arra mindig közgyűlési, törvényszék által jóváhagyott határozat szükséges; ez utóbbi csak akkor adhatja meg az engedélyt, ha a legújabb mérleg és esetleg a megidézendő hitelezők meghallgatása alapján meggyőződött arról, hogy a társaság a kisebbitett alaptőkével is eleget tehet minden tartozásnak.

(Folytatása következik.)

Irodalom.

— Petőfi összes költeményeit Fest Imre képviselő németre fordította le. A fordítás, mely négy kötetet tesz, több szakértő nézete szerint kitűnően sikerült.

— Kriza János volt erdélyi unitárius püspök felett Ferencz József kolozsvári lelkész által mondott gyászbeszéd szerkesztőségünkhez is beküldetett; a beszéd emelkedett hangon van tartva s az eddig megjelent alkalmi gyászbeszédnek legjobbjai közé sorozható.

— Placsintár Dávid Szamosújvár polgármestere az 1875. január 30-án tartott évi közgyűlésben felolvasott jelentését küldötte be szerkesztőségünkhez. A mű terjedelmes s a legnagyobb szakértelemmel tárja fel a város közigazgatási helyzetét.

— Az „Apollo” czimű zeneműfolyóirat negyedik kötete legújabbán megjelent 5-dik számának tartalma: 1. Giroflé-Girofla négyes, Lecocq K. után szerző Hölzl Lőrincz. 2. Sirdal, Beethoven Lajos „Fidelio” czimű dalművéből. 3. Három hallgató magyar, Lavottától, zongorára alkalmazta Wachtel Aurel. 4. A svéd csalogányok műsorából: I. Brudfärdeni Hardanger (nászmenet Hardangerben), II. Sjung! Sjung! (danolj! danolj!) zongorára átírta Södersson H. 5. Nem sirok én és nem panaszkodom, dal; szövege Petőfiktől, zenéje Ögyektől. — A borítékon: A zene történelme Kapi Gyulától. — Kritikai szemle. — Vegyes. — Zeneműjegyzék. — Előfizetési-ár egész évre (mintegy 100 válogatott zeneműre) 6 frt, fél-évre 3 frt. A jelen szám 1 frtéért külön is megszerezhető. Az előfizetés vidéken legcélszerűbben a postahivataloknál postautalványozás útján eszközölhető. Budán az „Apollo” kiadó-hivatalában iskolautca 681. sz. a. Minden eddig megjelent szám és kötet folyton kapható.

— Benedek Aladár „Milyenek a nők” czimű munkájára nyit előfizetést. Az érdekesnek ígérkező munka előfizetési díja 1 frt.

K ü l f ö l d.

Berlin „A Nordd. Z.“ egy vezércikke azzal a biztosítással végzi, hogy a hivatalos közlekedés a francia kormányral 1870. óta soha sem volt barátságosabb és kielégítőbb, mint épen most. A „Prov. Conresp.“ szerint pedig az orosz császár mostani látogatása, noha kizárólag az uralkodó szívvonzalmának kifolyása, csalahatatlannul a leg-áldottabb jelentőséggel fog birni a további békés fejlődés és az általános jólétre.

London. Az alsóház az írlandi kivételes törvényekről szóló törvényjavaslatot 287 szóval 70 ellenében elfogadta.

Róma. IX. Pius pápa 83-ik évi születés napját ülte a katolikus világ e hó 14-én. Ez alkalomból a világ minden részéből üdvözlő-iratok érkeznek az agg egyházi fejedelemhez, ki különben előhaladott kora dacára igen jó egészségnak örvend. Rómába ez alkalommal igen sok katolikus érkezik: Franciaország, Anglia, Hollandia, Németország és más országokból is, hogy ő szentségének személyesen elmondják jó kívánataikat. Szent Péter templomában nagy „Tedeum“ fog tartatni az évforduló ünnepe alkalmából.

Versailles. Május 11-én a pénzügyminiszter előterjeszti az 1876. évi költségvetést. A nemzetgyűlés ki-mondotta sürgősségét azon törvényjavaslatra nézve, mely a két kamarának Versaillesben elhelyezéséről szól. A képviselők hangulata általában békülékeny. A baloldal kijelenté, hogy nem fog kormányváltást povokálni.

H i r r o v a t.

— **Király ő Felsége** dalmáciai körútjában folyó hó 11-én Lesinát is érintette, mely város igen szépen volt diszítve az uralkodó bevonulásakor. A szokásos tisztelgések után ő Felsége több közintézetet tekintett meg, s jelenlétében egy emléktáblát lepleztek le. — A király megtekinté a zaratini szivacs-halász-társulat kiállítását; este a kivilágításnál gyönyörűen vette ki magát a kikötőben a schönbrunni gloriét utánzása.

— **Az első ügyvédi vizsga** a m.-vásárhelyi kir. ítélőtábla területén folyó hó 13-án tartatott a kir. ítélőtábla nagy termében. Elnökölt báró Apór Károly; vizsgáló-biztosok: dr. Damokos Antal, Z. Bodolla János, dr. Székely József és Gridi Pap Máté. Szigorló: Hatfaludi István kolozsvári kir. törvényszéki jegyző, ki képesítettnek minősítettven az új törvény értelmében azonnal föl is eskettetett.

— **A maros-vásárhelyi „zenekedvelők egylete-nek“** saját pénztára javára, karnagy Wégler Gyula ur vezetése, a alatt m.-vásárhelyi dalárda és Tavaszi József ur közreműködése mellett, 1875. évi május 18-án, azaz: kedden, az apolló udvarán, a „szinkörben“ tartandó hangverseny műsorozata: 1. Nyitány Wégler Gyulától; előadja a zenekar. 2. Harezi dal Vocolka Edétől; előadja a dalárda. 3. Egyveleg „Traviata“-ból Verditől; előadja a zenekar. 4. Szavaltat előadva Tavaszi József ur által. 5. Népdalok Zimaytól; előadja a dalárda. 6. Allegro Vocolka Edétől; előadja a zenekar. 7. Tavaszi dal Ottó-tól, zene kísérettel. Záróadékol: Honvéd-induló, Nagy Bélától; előadja a zenekar. Helyárak: Elsőrendű zártzések 1 frt, másodrendű zártzések 70 kr., harmadrendű zártzések 50 kr., állóhely 40 kr., karzat 20 kr., ifjusági és altishti jegy 25 kr. a pártoló tagok részére kiszolgáltattott jegyek ülő-jegyekkel becserélhetők és a pénztárnál 40 krba beszámíttatnak. Jegyek előre válthatók Csiki Lajos ur kereskedésében, az előadás napján a pénztárnál. Kezdeté 8 óraker pontban.

— **A május 10-ikére** tervezett Török-Horváth-Gálfi-szobor leleplezési ünnepélyre többen jelentek meg a vidékről, kik azonban csak itt értesültek, hogy a tervezett ünnepély bizonytalan időre elnapoltatott. Hasonló esetek kikerülése tekintetéből igen óhajtható volna, ha a szoborügyi-bizottság a leleplezési ünnepély napját előre és nyilvánosan tudatná a nagy közönséggel.

— **Legújabb távirat** szerint, az országgyűlés folyó hó 20-án fog berekesztetni.

— **Issekuecz Aurél** jeles tehetségű fiatal embert, a budai kir. törvényszék volt joggyakornokát, tegnapelőtt temettük el közrészvét mellett. Az elhunyt alig volt 24 éves s egyike volt a legképesebb és munkásabb fiatal juristáknak Nyugodjék csendesen!

— **Andrásy János** okleveles gyógyszerészt szintén tegnap helyezték örök nyugalomra. A bánatos családot alig rövid két hét alatt kettős csapás érte: ezelőtt két héttel az anya, most pedig az atya lett általuk elyesztve.

— **A N.-Szt-Király-utczában** levő 13. sz. alatti ház és telek szabadkézből eladó, értekezhetni ez iránt a rózsza-utczai 1333. sz. alatt, vagy a Kazinczi-utczában 805. sz. alatt.

A közönség köréből. *)

A „Magyar Polgár“ 1. évi 103-ik számú lapjában maros-bogáthi Hersch, alias Hirsch Mózes, egy nyilttéri cikket íratott, melyben engem bírói eljárásomban, magas nézetei szerint, kárhoztat s annak egész ferde alakját adja a t. olvasó-közönség elé; magam igazolására nem e cikket íróval szembe, ki ezt meg sem értené, hanem a t. olvasó-közönségnek eljárásom hiv és igaz vázlatát ime leirom:

F. év április 30-án megjelenik nálam helybeli izraelita: Lebl Mihály s panasolja, hogy ő azon házból, melyet H.-tól házbérbe birt, kiköltözni kénytelen, mivel másnak lett kiadva; de a házra, mely egy egyszerű kis kereskedést is tartalmazott, egy ajtót és több javításokat tett H.-nek beleegyezésével; igérvén a bérbeadó azt, ha panaszló elköltözik, vagy kifizeti, vagy magával elviheti; de mikor tette került a dolog, H. azt sem kifizetni, sem onnan levétetni nem engedé, s miután annak ára felett kiegyezni nem tudtak, egymás közt abban állapodtak meg, hogy azokat az előjáráság által becsültessek meg, s ezen mindkét fél megnyugodni köteles. Panaszló L. alólirhoz eljövén, a tény állását előidva a becsü megejtésére fölkerít; mire én, a körjegyző és kisbíró a helyszínére mentünk, hol tulajdonos H. is jelen volt; utóbbit többször felszólítám, hogy nem lesz, illetőleg nincs-e kifogása az ellen, ha nem hoztam szakértő mesterembereket? mire H. oda nyilatkozott, hogy saját kívánsága az és így elfogadja a becsüt, mely ily módon a helyszínén a felek jelenlétében meg is tétetett; becsültetvén az összes javítás 26 frt 90 kr-ra.

Ezen becsü a feleknek tudomásukra adatott s felhivatott panaszlót H. annak kifizetésére, mit visszaütasított, állítván, hogy L. neki 10 frt házbérrel tartozik, azt L. beismerte s ezen összeggel többször meg is kinnálá, de ezt elvenni mindig vonakodott, mondván: „hisz ugy is én kell hogy még a renoválásokért reá pótoljak,“ s ezen összeggel most is megkinnálá; tehát alaptalan és csak egy kritikán alóli egyéniség állithatja azt, hogy 10 frt követeléssel a per rendes útjára útasítottam volna; de H. tekervényes fekete lelkűségét, ha még ez is van, újabb kifogások és rafineriákra használta fel, melyeket sem documentálni, sem azok minő-, vagy mennyiségét megmondani nem tudta, vagy nem akarta; s miután ily alakoskodások előjárásági hatáskörömhez nem is tartoztak, vele a per rendes útjára útasítottam.

Mindezek dacára azonban H. a becsü kifizetést megtagadta, minek folytán panaszló L.-nek a becsülevelet kiállítván, azzal jogait érvényesítendő a kir. járásbíró-sághoz útasítottam, honnan azon írásbeli útasítást kaptam, hogy miután mindkét fél magát az előjárásági határozatnak alá vetette, saját hatáskörömhez tartozván, a törvény keretei közt hajtsam is végre, a követelést vétessem fel, vagy a panaszló által készítettett tárgyakat, miután a 10 frt lakbér hátralékát kifizeti, adassam birtokába; én, panaszló, L.-nek ezen kir. járásbíró-sági útasítást felolvastván s az általa építettett tárgyak leszedésére utaltam; erre panaszló a helyszínére ki is ment teendőit végzendő; de csakhamar H. is csöcseléke és béreseivel megjelenvén ellenszegült s a keresztülvitelt megakadályoztatta; mire én is, mivel lakásomhoz közel lévén s a zajt hallva, attól tarték, nehogy verekedés, vagy egyéb törvényellenes dolog történjen, a helyszínére siettem, hol H. engem azonnal a legaljasabb s csak hozzá illő kifejezésekkel illetett; de mind e mellett sodromból ki nem jövén, akkor is, mint békeközvetítő léptem ket-tőjük közé fel s ajánlám a kiegyezést. Én sem öntéjűleg, sem hatáskörömön felül nem intézkedtem.

A mi pedig a szabad ég alatti helyet illeti, mivel mind a becsü, mind a tárgyak átvétele, illetőleg átadásának a helyszínén kelle megtörténnie, igen természetes, hogy a község házánál végbe nem mehetett; s miután a bírlo által bezárva s H. által a zárok elronyva és kinyitva voltak, annál is inkább jelenlétében a helyszínéhez volt kötve és hogy az nem a legnagyobb csendben történhetett, arról épen nem tehettem; mert a mikor az ő Ábrahám dedunokája egymás közt perel, engedjenek meg uraim, de az nagy zakata nélkül nem mehet végbe; s nem különösen akkor, a mikor Hersch, avagy Hirsch Mózes, ki Zsigmond Elek és Baruch szeszgyárai kegyel-

*) Ezen rovat alatt megjelentekért, egyedül a sajtóhatóság-gal szemben vállal felelősséget a Szerk.

méből birtokos társammá és nemes megyénk érdemes, de soha a közgyűléseken nem látható bizottmány tagjává lett, s ki nem egyszer hangoztatá ezen fenséges szavakat románul, persze mert magyarul nem tud: „jós Dumnesiu vostui!“ ez azon igazán civilizált úri ember, kitől a legutolsó cselédje szolgálati bérét csak per útján veheti fel; ez azon solidonis apa, kinek egyik jóra menendő fia, nemrég a Maroson lemenő tutajosgazdára, mivel egy 5 frtos bankjegyét fölvaltani nem tudta, kétszer vámhátrálékért pisztolyt fogott. Ez azon hizott úri egyén, kinek második fia a mult télen a ludasi indóházhoz naponta több száz véka gabonát szállított a réven át, s midőn a révész illetőségét kérte, arany óráját dobta nagy gögösen oda, s azon csekély fáradsági és átviteli illetéket is az községelőjáráság intézkedése és izetlensége mellett fizette ki; ez azon nagy lelkű egyéniség, kit minden szolgálatában lévő személy, ha mindjárt „egy a mi népünkben“ való is, szitkok és átkok között hágy el; de sapienti satis.

Azt hiszem, hogy fennebbiekből a t. olvasó magának kellő tájékozást merithet Hersch, vagy Hirsch Mózes emancipált birtokos társam által nyitásra vitt eljárásom alapos, vagy alaptalan voltáról. Itéljen ezek után a közvélemény.

Maros-Bogáth, 1875. május hó.

Fosztó László, községi előljáró.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1875-dik évi május 19-én és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő

I. Osztály. I. Tanács polgári ügyekben.

Dr. Endes Gábor r. b. által.

1. G. cath. fő egyházmegye Trombitás Ananiás s t. e. birtokkiigazítás, 2. ugyanaz ugyanaz ellen, 3. ugyanaz ugyanaz ellen, 4. ugyanaz ugyanaz ellen, Cseh Jánosné Nagy Lajos e. kártérítés, Csákány Mária Kató József e. életjáradék, Kocsis Gábor Jancsó Antal e. 100 frt, Deák Zsigmondné Németh Dénes e. adósság iránti perök.

Déési Farkas r. b. által.

Heseriu Nicolai Camsa Villa s társai e. tekkönyvi ügye, Szöcs Mihály Koronka Mártonné e. urb. kárpotlási, Goll és társai Imre Sándor jogutódai e. urb. kárpotlás, A gy.-főhérvári róm. cath. Káptalan Apáthi István ellen, Gece emberszereteti intézet Málnási Elek e. zálogjog átkeblezése, Pap Ananiás Tulbura Kozma és neje e. 670 frt, Lukacs Jánosné Lukács László e. som. [vh., Serbán Tódor elleni, Stojka Vaszília elleni ügyök.

Pogány Károly r. b. által.

Klein Hermán Kolozsvár sz. kir. város e. 200 frt, s jár., Jáeger Mihályné Veisz Izsákné s t. e. igényper, Nagy Zsuzsanna Kozma József e. 290 frt 25 kr. s járul., Barántzky Mihály Rogoz Onika s t. e. kártérítés, Söröse Tamásfalva község Kovászna község e. vh., Várad Antal Schvartz Mózes e. 180 frt s járul., Tamásy Jóséfné Török Sámuel e. vételár, Eszkeles Sámuel Csetera Togyer lui Kosztin e. 348 frt s járul., Moc János és Compania Körösfői József e. letéti szerződés iránti perök.

II. Osztály urbéri ügyekben.

Antalfy Gábor r. b. által.

Erzsébeth város községe Lárincz Stefán s érdek társai e. 83 telek állományok természete s vissza bocsatása, Bakó Károly Dávid Lika e. egy darab külfekvőség, Kolozsvár város községe a felső-fülei volt urbéresek e. erdő és legelő elkülönítése, A gy.-főhérvári róm. cath. pap nevelde Morár Juon s érdek társai e. több lelki állományok visszabocsatása, A hévizi közbirtokosok az odaváló volt urbéresek e. erdő és legelő szabályozás s elkülönítés iránti perök.

III. Osztály büntügyekben.

Nagy Samu r. b. által.

Gyárfás Gyula sikkasztás, Krecsun Nyikuláj s társai súlyos testisértés, Szucs Flóra súlyos testisértés, Barta András testisértés iránti perök.

Vajda Simon r. b. által.

Mihálosa Tódor közintézkedések e. kihág., Czinczerán Niculáj becs. sért., Leopold Ludvig becs. sért., Pampa Juon testisértés, Márk Dávidné közintézkedések e. kihág., Balog István becs. sért., Borsuka Ilia sikkasztás, Balamirán fia testisértés, Henigfalvi Ávrám testisértés, Orosz Gyorgye lopás, Czendea Antonia testisértés, Makere Juon becs. sért., Turnica Anna becs. sért., Binder János becs. sért., Püsök István becs. sért., Roth Móricz család, Tanlia Pável család, Losonczy Antal gyilkosság iránti kihágások büntügyök.

Felelős szerkesztő:

KUTI ALBERT.

Figyelmeztetés.

Van szerencsém a t. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy én az **első magyar általános biztosító társaság** képviselőtét M.-Vásárhely és környékére elvállaltam.

Felkérem ennél fogva a t. közönséget, sziveskedjenek engemet becses bizalmukkal megajándékozni és biztosításaikat úgy az **Élet osztályban**, mint **Tűz és Jég** károk ellen is fennnevezett társaságnál, általam eszközölni.

TUTSEK ISTVAN,
M.-Vásárhelytt.

(115) (2-3)

TEMESVÁRY MANÓ

cipő-gyára

Budapest, király-utca 1. sz.,

ajánl

HÖLGYEKNEK:

Fűző topánkákat brünellből fénymázos orral, szép himzés díszszel	2 frt 70 kr.
Fűző topánkákat erős bőrből, fénymázos orral, szögezve és srófolt talpakkal, strapára és esős időre valók	3 frt 50 kr.
Topánkákat gummi-húzóval brünellből fénymázos orral, magasra szabva, finom kiállítás	3 frt 50 kr.
Topánkákat gummi-húzóval erős chagrain vagy borjubőrből, szegezett és srófolt dupla talppal nagyon tartósak	3 frt 80 kr.
Kivágott párisi fűznivaló féltopán	3 frt 80 kr.

URAKNAK:

Topánkákat finom chagrain dupla bőrből	4 frt — kr.
Topánkákat vikszos- vagy bagariabőrből, szegezett és srófolt dupla talppal, igen erősek	4 frt 50 kr.
Topánkákat finom gittbőrből, cifra, fénymázos orral, szalonba és bálba valók	4 frt 50 kr.
Topánkákat orosz lakkbőrből, szegezett dupla talppal, srófmunka	5 frt 50 kr.
Vadászcizmák vízhatlan dupla bagariaből vagy vikszos bőrből, háromszorosan srófolt dupla talppal	11 frt — kr.
Ugyanazok orosz lakkos bagariaből	13 frt — kr.
Fűző topánok vikszos- vagy bagariabőrből, srófolt dupla talppal	3 frt — kr.
Leány topánok brünellből vagy bőrből, igen erős szegezett dupla talppal	2 frt 60 kr.
Gyermekek-topánok brünellből vagy bőrből, igen erősek, vassal szegezett talppal, igen jók és tartósak	1 frt 80 kr.

Kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve. — Vidékről jövő megrendelésekre — postai utánvét mellett — legnagyobb gond fordítatik.

(109)

(3-10)

Kiadó szállás.

A piacon, a Pál Károly-féle 274. számú házban, 4 szoba, konyha, pincze és kamarából álló szállás, folyó év augusztus 1-től — s illetőleg Szent-Mihály napjától kezdve — bérbe kiadó. Értekezhetni ügyvéd

Vitályos Sámuellel.

M.-Vásárhelytt, 1875. május hó.

(110) (3-3)

Könyvnyomdai értesítés.

Alólírt tisztelettel értesítem a sajtó t. pártolót, miszerint a helyi ev. ref. főtanodai mltgos előljáróság

A FŐTANODAI KÖNYVNYOMDÁT

ujabban is többféle díszes betűkkel és körzettekkel gazdagította; minek folytán azon kellemes helyzetbe jutott a főtanodai könyvnyomda, hogy nemcsak mindennemű díszes könyvnyomdai termék kiállítására készséggel vállalkozhatik, de sőt e téren a vidéki könyvnyomdaknak tulzárnyalni képes.

A könyvnyomdai helyiség, nagy választéku hivatalos nyomtatványraktár és nyomdai iroda a főtanodai épület alsó része van berendezve. Becses megrendeléseket kérve, maradok

teljes tisztelettel

(102) (3-*)

IMREH SÁNDOR,
ref. főtanodai nyomdász.

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelytt az ev. ref. főiskola gyorsajtóján 1875.

Budapesten, a lipótvárosi templomtérén.

(14-20)

Mintak kívánatra bárhova ingyen és bérmentve.

kros árúcsarnok
alapítójánál

27
LöblFrigyes-nél
BUDAPESTEN,
lipótvárosi templomtérén, a
bevásárlási forrás.

Ugyanott újonnan érkezett mindennemű legdivatosa ruhakelmék és minden e szakba vágó czikkeket bámúlatozó olcsó áron, azaz csak 27 krajczárért árussítanak. Vidéki rendelvények pontosan teljesíttetnek.

4155

Mintak kivánatra bárhova ingyen és bérmentve.

Vidéki rend. menyek leikiismeretesen eszközöltnök.

Csupán csak LÖBL FRIGYES-nél

A volt **BORSODI-féle** díszáru-kereskedésben

Maros-Vásárhelytt még mindig foly a

VÉGELADÁS

mely csak egy pár hétig fog tartani,

a t. cz. közönség tehát jól cselekedend, ha sietni fog szükségleteit idejekorán fedezni, mert később nem lesz alkalmá oly valódi czikkeket, oly minőségben és oly jutányosan, mint itt, bevásárolhatni.

Különösen vidéki kiskereskedők figyelmébe ajánljuk e ritka alkalmat előnyös bevásárlásra.

(98)

(15-16)

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

dr. LEJOSSE-től Párisban.

Csak a hivatalosan megvizsgált, mérlegmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan

RAVISSANTE

bir azon erővel, az emberi bőrt minden sérüléstől megmennteni, utóbajoktól megóvni és szépséget s ifúságot biztosítani. Ha a Ravisante naponta egyszer az újj-heggyel az arcra vagy más testreszre dörzsöltetik, már a törülközős után tapasztalható, a majdnem csodálatos hatás. Az arczon támadt ránczok és himlőhelyek elsimittatnak. — A Ravisante ifjú arczszínt idéző elő, a bőrt fehérti, frissíti és finomítja; eltávolít legrovidebb idő alatt szeplőt, májfoltokat, orrvörösséget s a bőr minden tisztátalanságait.

Már az első kísérlet után elhatározzák a t. hölgyek, jövőre csupán csak dr. LEJOSSE világhírű „Ravisante“-jét használni.

Egy üvegtől rá 1 frt 50 kr. f.

Kapható nagyban és kicsinyben Buda-Pestben

Dr. LEJOSSE főraktárban, királyutca 15. l. 19. Maros-Vásárhelytt FOGARASI J. Demeter ur kereskedésében.

Vidéki megrendelmények a legszigorubb titoktartás biztosítása mellett utánvéttel eszközöltnök.

(7-50)

